

ע"פ 3151/13 - חליל עבדאללה נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 3151/13

לפני: כבוד השופט ס' ג'ובראן
כבוד השופטת א' חיות
כבוד השופט נ' סולברג

המערער: חליל עבדאללה

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו מיום 3.3.13 בת"פ 8385-04-12 שניתן על ידי כבוד השופטת י' אמסטרדם

תאריך הישיבה: כ"ז באדר א' התשע"ד (27.2.2014)

בשם המערער: עו"ד תמיר סולומון

בשם המשיבה: עו"ד חיים שוויצר

פסק-דין

השופט ס' ג'ובראן:

1. לפנינו ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (השופטת י' אמסטרדם) בת"פ 8385-04-12 מיום 3.3.2013, במסגרתו הושת על המערער עונש של 42 חודשי מאסר בפועל; 15 חודשי מאסר על תנאי שלא יעבור כל עבירה מהעבירות בהן הורשע תוך 3 שנים מיום שחרורו; וקנס בסך 100,000 ש"ח או 10 חודשי מאסר תמורתו.

כתב האישום

2. המערער הורשע על יסוד הודאתו במסגרת הסדר טיעון בעובדות כתב אישום מתוקן בעבירות של מסירת ידיעה כוזבת או מסירת דוחות הכוללים ידיעה כאמור; הוצאת חשבוניות מס או מסמכים הנחזים כחשבוניות מס מבלי שעשה או התחייב לעשות עסקה בגין; ושימוש במרמה או תחבולה, לפי סעיפים 117ב(1) ביחד עם סעיפים 117ב(3) ו-117ב(3)ב(3), ביחד עם סעיף 117(ב2) לחוק מע"מ, התשל"ו-1975 (להלן: חוק מע"מ). כמו כן הורשע המערער בהכנה וקיום של פנקסי חשבוניות ורשומות כוזבים ושימוש במרמה, עורמה ותחבולה, לפי סעיפים 224 ו-225 לפקודת מס הכנסה, התשכ"א-1961. כן הורשע המערער בעבירה של זיוף מסמך, לפי סעיף 418 לחוק העונשין, התשל"ז-1977. המערער הורשע גם בעשיית פעולה ברכוש במטרה להסתיר או להסוות את מקורו, את זהות בעלי הזכויות בו, את מיקומו, את מהותו ועשיית פעולה ברכוש אסור, עבירות לפי סעיפים 3א ו-4 לחוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000.

3. על-פי כתב האישום המתוקן, המערער הקים רשת של חברות ויחידים שעסקו בהפצת חשבוניות מס כוזבות, מסר את חשבוניות המס הכוזבות ללקוחות שגייס, כלל אותן בספרי הנהלת חשבוניותיו ובפנקסיהם של התאגידים ודיווח על מאות חשבוניות כוזבות בדוחות התקופתיים שהוגשו לרשות המסים בסכום שהמס הגלום בהם מגיע לפחות לסך של 4,557,725 ש"ח.

4. עוד על פי כתב האישום, המערער זייף חשבוניות שנחזו להיות חשבוניות מס על מנת להקטין תשלומי מס של תאגידים שבשליטתו (להלן: חשבוניות מס תשומה כוזבות). המערער אף זייף אישורי ניכוי מס במקור ומסמכים נוספים של חברות פעילות שלא היה לו כל קשר עמן, ועשה במסמכים אלה שימוש ללא אישור של מורשי החברות הפעילות. המערער כלל את חשבוניות מס התשומה הכוזבות בספרי הנהלת החשבוניות של התאגידים שבשליטתו ודיווח עליהן בדו"חות התקופתיים לרשויות המסים. המס הגלום בסך החשבוניות שהנאשם זייף וכלל בדו"חות מגיע לסך של 3,787,413 ש"ח. המערער אף הפיץ בין לקוחותיו את חשבוניות מס התשומה הכוזבות של החברות הפעילות שלא היה לו כל קשר עמן, ולקוחותיו כללו אותן בספרי הנהלת החשבוניות שלהן, כל זאת בלא שהחברות הפעילות ידעו שנעשה שימוש במסמכים על שמן. זאת ועוד, המערער ניכח מס תשומות בספרי הנהלת החשבוניות של התאגידים שברשותו מבלי שהיו לו מסמכים לפי סעיף 38 לחוק מע"מ.

5. על פי כתב האישום, המערער ביצע את מעשי המרמה שצוינו בנסיבות מחמירות, זאת לנוכח התכנון המוקדם, ההיקף הכספי, התחכום והנזק שנגרם לקופת המדינה בשנים 2007 - 2012. המערער אף עשה פעולות ברכוש במטרה להסוות את מקורו ואת בעלי הזכויות ברכוש האסור שנצבר כתוצאה מביצוע העבירות. פעולות אלה היו בסכום שאינו ידוע למשיבה.

גזר הדין בבית המשפט המחוזי

6. בהסדר הטיעון נקבע כי המשיבה תטען לעונש מאסר בפועל ברף עליון של 45 חודשים, והמערער יטען למאסר ברף נמוך של 36 חודשים. יתר רכיבי העונש – מאסר על תנאי וקנס – סוכמו בין הצדדים. ביום 3.3.2013 גזר בית המשפט המחוזי את דינו של המערער. נקבע כי העבירות בהן הורשע המערער הן חמורות ביותר. בית המשפט המחוזי שקל לחומרה את העובדה כי ייצור החשבוניות הפיקטיביות והפצתן נמשך על-פני תקופה ארוכה, כי המערער לא הסיר את מחדליו עובר למתן גזר הדין, וכי בפעולותיו אלה החטיא המערער אנשים אחרים שלולא פיתויו לא היו נוטלים חלק בפעילות העבריינית. בית המשפט המחוזי ציין את פסיקת בית משפט זה אשר קובעת את הצורך בענישה מחמירה וזאת לנוכח נפוצות העבירה של חשבוניות כוזבות, הקלות בה היא מבוצעת והנזק הנגרם לאוצר המדינה. לקולה, שקל בית המשפט המחוזי את הודאתו של המערער ולנוכח הודאה זו החליט בית המשפט להפחית במעט מהרף העליון לו עתרה המשיבה. לנוכח האמור, גזר בית המשפט המחוזי על המערער את דינו, כפי שפורט בפסקה 1.

נימוקי הערעור

7. המערער טוען כי העונש שהושת עליו הוא חמור, וכי עונש של 36 חודשי מאסר, לו הוא עותר, מאזן היטב בין שיקולי הענישה. המערער מבקש כי בית משפט זה יפחית מעונשו בשל היותו תושב הרשות הפלסטינית, אב לשמונה ילדים קטינים, ומאסרו בישראל חוסם, לשיטתו, את הדרך בפני קרובי משפחתו לבקרו. וכן, בשל כך שאשתו סובלת מדיכאון והתנהלותה בטיפול בילדים היא סבוכה. לשיטתו, ישנה שורה של פסקי דין שמהם ניתן ללמוד על האפשרות להפחית את העונש. לבסוף, המערער טוען כי ישנו פער עצום בענישה בינו לבין עד המדינה.

8. בדיון לפנינו מיום 27.2.2014, חזר בא כוח המערער על נימוקי הערעור, והדגיש את העובדה שהמערער לא זכה לביקורים בשל היותו תושב הרשות הפלסטינית. בא כוח המערער ציין את כבדת הדרך שעבר המערער בכלא, את התנהלותו החיובית ואת העובדה כי הוא לקח על עצמו לטפל באסירים המצויים במצוקה נפשית. בא כוח המערער הגיש מסמך של שב"ס, אשר לטעמו, מעיד על חרטתו האמיתית של המערער ועל כך שהוא קיבל על עצמו את הדין.

תשובת המשיבה

9. בא כוח המשיבה ביקש לדחות את הערעור. לשיטתו, במקרה דנן אין חריגה מהעונש הראוי אשר מצדיקה התערבות בית משפט זה. הוא ציין כי עבירות המס הפכו לתופעה חברתית שקשה לשרשה. לבסוף, הוא ציין כי המערער צפוי לעמוד בפני ועדת שחרורים שתשקול את השיקולים אותם הוא מעלה ולכן, לשיטתו, אין מקום להתערבות ערכאת הערעור בעונש שהוטל עליו.

דיון והכרעה

10. אין בידינו לקבל את הערעור. כידוע, ערכאת הערעור אינה מתערבת בחומרת העונש שנקבע על ידי הערכאה הדיונית, אלא במקרים חריגים (ע"פ 3091/08 טרייגר נ' מדינת ישראל (29.1.2009); ע"פ 7563/08 אבו סביח נ' מדינת ישראל (4.3.2009); ע"פ 7439/08 פלוני נ' מדינת ישראל (4.3.2009); ע"פ 9437/08 אלגריסי נ' מדינת ישראל (12.5.2009)), והמקרה

הנוכחי אינו נמנה על אותם המקרים המצדיקים התערבות, כפי שיובהר להלן.

11. נתנו את הדעת לנסיבותיו האישיות של המערער, לקושי שקיים בכך שאין ביכולת קרוביו לבקר אותו, וכן להתנהגותו החיובית בבית הסוהר ותמיכתו הראויה באסירים המצויים במצוקה נפשית. עם זאת, לא מצאנו כי יש בכוחם של אלה כדי להקל בעונשו. זאת לנוכח טיב העבירות אותן ביצע וחומרתן. במעשיו פגע המערער הן בעקרון השוויון בין האזרחים והן בקופה הציבורית. בית משפט זה פסק לא פעם כי יש לנקוט מדיניות ענישה מחמירה בכל הנוגע לעבירות מס, זאת בשל פגיעתן בחיי הכלכלה והשלכותיהן החברתיות המזיקות. מדיניות זו נועדה לשמש אמצעי מרתיע מהישנותן של עבירות כגון אלה. ברע"פ 5779/09 סטיבנסקי נ' מדינת ישראל (11.8.2009) ציינתי כי:

"חובה על בית המשפט להבהיר למבקש ולאחרים הזוממים לחזור על מעשיו והמזלזלים בחוק ובאחריות של כלל אזרחי המדינה לשאת בנטל תשלומי המס, כי החברה בישראל לא תשלים בשום אופן עם עבריינות נפשעת מסוג זה ולא תשקוט עד כי הם יבואו על גמולם".

עוד נקבע בפסיקה כי בעבירות אלה, באיזון בין שיקולי ההרתעה לבין נסיבותיו האישיות של הנאשם, יש לתת משקל רב יותר לשיקולי ההרתעה. ראו למשל דברי השופט שהם ברע"פ 977/13 אודיז נ' מדינת ישראל, פסקה 7(20.2.2013):

"עבירות המס מתאפיינות בחומרה יתרה נוכח פגיעתן הישירה- בקופה הציבורית, והעקיפה- בכיסו של כל אזרח, ולאור חתירתן תחת ערך השוויון בנשיאת נטל המס [...]"

לאור הלכה זו הותוותה בפסיקה מדיניות הענישה, לפיה יש לגזור את דינם של עברייני המס תוך מתן הבכורה לשיקולי ההרתעה, ולהעדיף על פני נסיבותיו האישיות של הנאשם".

12. דברים אלה מקבלים משנה תוקף לנוכח טיב העבירות שביצע המערער. ייצור החשבוניות הפיקטיביות והפצתן התנהל במשך תקופה ממושכת והיה לדרך חיים המכניסה בקלות כספים רבים. העבירה של הפצת חשבוניות פיקטיביות היא חמורה ביותר כאשר מדובר בעבירות מס. בע"פ (ת"א) 70637/99 מדינת ישראל נ' אברהם (18.8.1999) ציין בית המשפט כי:

"העבירה של הפצת חשבוניות פיקטיביות היא אבי אבות הטומאה כשמדובר בעבירות מס. לא סתם השתמשו ממס, לא התחמקות מרישום, מדיווח או מתשלום, אלא יצירה מאין של חשבוניות פיקטיביות שמחטיאות גם את מי שמייצר אותן ולא פחות מכך את מי שמשמש בהן"

13. אשר לטענת המערער לפיה ישנה שורה של פסקי דין שמלמדת על אפשרות להפחית בעונש, יצוין כי המערער לא הציג לפנינו פסיקה כזו. פסיקה שהוצגה בבית המשפט המחוזי נדונה בגזר דינו ונקבע כי לא ניתן ללמוד ממנה על העונש שראוי להשית בעניינו. חלקם בשל השוני בהיקף העבירות והסכומים בהם מדובר וחלקם בהיותו של העונש שהוטל מוסכם במסגרת הסדר טיעון לנוכח קיומן של נסיבות אישיות יוצאות דופן.

14. בנוסף לכך, לא מצאנו ממש בטענת המערער, לפיה יש להקל בעונשו לנוכח הפער העצום בעונש שהוטל עליו לבין זה שהוטל על עד המדינה. עונש שאינו ממצה את הדין עם עד מדינה אין בו כדי להצדיק הפחתה בעונשו של המערער. בבסיס העונש שהוטל על עד מדינה עומדים שיקולים נוספים שיש לתת עליהם את הדעת. בבסיס מדיניות זו תכלית ברורה, והיא עידוד עבריינים לשתף פעולה עם נציגי התביעה ולהעיד נגד שותפיהם.

15. סוף דבר, הערעור נדחה.

ניתן היום, כ"ד בניסן התשע"ד (24.4.2014).

ש ו פ ט

ש ו פ ט ת

ש ו פ ט